

Różnorodność biologiczna, inaczej bioróżnorodność obejmuje całe bogactwo życia na ziemi, od zróżnicowania genetycznego, przez różnorodność odmian, gatunków, aż po bogactwo ekosystemów i krajobrazów. Inaczej można powiedzieć, że jest to złożona sieć życia, której częścią jesteśmy też my sami. Różnorodność biologiczna obejmuje nie tylko dziką przyrodę, ale także rasy zwierząt i odmiany roślin wyhodowane przez człowieka. Od bogactwa roślin, zwierząt i mikroorganizmów zależy wyżywienie ludzkości, zdrowie, opał, bezpieczeństwo społeczne. Ważne są również wartości duchowe, potrzeba zaspakajania piękna, turystyka, krótko mówiąc jakość życia.

W ciągu ostatnich 50 lat człowiek zmienił i nadal zmienia ekosystemy szybciej i bardziej dramatycznie niż kiedykolwiek w historii. Jesteśmy głównymi sprawcami niekorzystnych zmian w przyrodzie.

Większość powierzchni ziemi jest przekształcana w celu zaspakajania naszych wciąż rosnących potrzeb. Konsumpcjonizm na wielką skalę powoduje m.in. wzrost produkcji żywności, intensyfikację rolnictwa, rozwój transportu.

W efekcie wzrasta zanieczyszczenie środowiska, maleje zdolność przyrody do zaspakajania naszych potrzeb, zarówno tych materialnych, jak i duchowych.

Dlatego by zatrzymać degradację ekosystemów ważna jest zmiana sposobu myślenia i działania. Ta nowa jakość zachowania i myślenia nosi nazwę zrównoważonego rozwoju. Zrównoważony rozwój ma na celu takie korzystanie z dóbr natury, by było w zgodzie z możliwościami środowiska i nie doprowadzało do nieodwracalnego niszczenia gatunków i ekosystemów.

Rodzi się pytanie, czy możemy coś zrobić by zminimalizować nasze negatywne oddziaływanie na przyrodę i zatrzymać zanikającą bioróżnorodność?

Otóż możemy, a wręcz musimy zmienić nasze postępowanie, gdyż bioróżnorodność jest naszym dziedzictwem kulturowym i naszym obowiązkiem jest zachowanie jej dla pokoleń.

Przykłady działań, które podjęte na szerszą skalę będą miały realny wpływ na jakość środowiska naturalnego.

Zakładajmy kwitnące ogrody, łąki kwietne, uprawiajmy zioła

Dzięki roślinom kwitnącym stworzymy pachnącą, kolorową przestrzeń w ogrodzie, a tym samym zaprosimy motyle, zapylacze, ptaki.

Zioła oprócz barw i zapachów dostarczą nam również cennego surowca o właściwościach leczniczych.

Zapobieganie ekspansji obcych gatunków

Gatunki obce, to gatunki, które występują poza swoim naturalnym zasięgiem. Gatunki inwazyjne stanowią duże zagrożenie dla rodzimych gatunków roślin i zwierząt, gdyż zajmują siedlisko niszcząc ekosystemy. Nasiona i owoce gatunków inwazyjnych mogą być trujące dla zwierząt żyjących w Polsce. Przykładem może być barszcz Sosnowskiego – ogromna roślina zielna, wydzielająca furanokumaryny, które mają działanie silnie parzące. Dlatego warto przypomnieć sobie o gatunkach roślin, które przez lata zdobiły ogrody naszych babć, takie jak cynie, marcinki, dalie, astry, malwy, ostróżki.

Pomagajmy zapylaczom

Dla pszczoł jak i dzikich zapylaczy ogromną pomocą będzie uprawa kwitnących roślin w ogrodzie oraz gatunków miododajnych na polach. Można pokusić się również o zrobienie prostego domku dla pszczoł. Wystarczy w kawałku drewna nawiercić kilkanaście otworów i zamontować w zacisznym miejscu. Zapylacze na pewno skorzystają z takiej pomocy.

Ograniczmy stosowanie środków chemicznych, zarówno w ogrodzie jak i w domu

Jest wiele sposobów na walkę ze szkodnikami i chorobami bez użycia środków chemicznych. Możemy sięgnąć po gnojówki, wyciągi, wywary z ziół pospolicie rosnących na polach, nieużytkach czy łąkach. Będą nam pomocne w walce z takimi przeciwnikami jak chowacze, mączliki, mszyce, a także z szarą pleśnią, rdzą, kiłą i mączniakiem.

Dbając o dom również możemy zmniejszyć zużycie środków chemicznych lub zrezygnować z nich całkowicie. Do łasek powinien wrócić ocet, kwasek cytrynowy, boraks. Substancje te mają doskonałe właściwości czyszczące i są całkowicie bezpieczne dla środowiska. Można z nich robić własny środek do zmywarek, proszek do prania, jak i środek do czyszczenia łazienek i kuchni.

| Pomóżmy ptakom

Ptaki są naszymi sprzymierzeńcami w walce ze szkodnikami. Ptasia dieta złożona jest w dużej mierze z owadów, które są szkodnikami roślin uprawianych w ogrodzie. Goszcząc ptaki w ogrodzie możemy mieć pewność, że ilość gąsienic i pędraków w naszym ogrodzie radykalnie się zmniejszy. Przykładowo sikorka bogatka może zjeść w ciągu dnia tyle owadów, larw i poczwerek ile sama waży, czyli około 20-30 gramów. Podobnie żarłoczne są również wróble, pleszki, jerzyki zwyczajne.

Aby ptaki wybrały nasz ogród powinniśmy zapewnić im odpowiednią bazę pokarmową, bezpieczne schronienie oraz dogodne warunki do rozmnażania. Wystarczy posadzić krzewy uzbrojone w ciernie, które pozwolą ptakom ukryć się w gęstwinie gałęzi przed potencjalnymi wrogami (róża, berberysy, głogi, śliwa tarnina).

Pamiętajmy również o dokarmianiu ptaków zimą i o wodzie dla nich przez cały rok.

| Pozostawmy miedze, zadrzewienia śródpolne, oczka wodne

Miejsca takie są niezwykle ważnym elementem środowiska w krajobrazie rolniczym. Siedliska marginalne dają doskonałe schronienie sarnom, łosiom, borsukom, lisom, zającą, a także owadom, ptakom, nietoperzom, są również swoistym bankiem genów dla roślin związanych z produkcją rolniczą.

Bierzmy udział w akcjach czynnej ochrony przyrody

Jest to niezwykle ciekawa propozycja, szczególnie dla osób mieszkających w mieście, które mają ograniczony wpływ na kształtowanie zielonej przestrzeni. Warto poszukać informacji o akcjach sprzątania rzek czy sadzenia lasów w okolicy miejsca zamieszkania. Pamiętajmy, że nasze małe, codzienne starania mają sens. Od nas zależy w jakim świecie będziemy żyć. Czy wybierzemy świat pełen kolorów, smaków, zapachów, czy zdecydujemy się na chemiczne substytuty.

Wyberzmy dobrze, wybierzmy bioróżnorodność

Opracowanie i zdjęcia: Ilona Oleś
Skład: Marzena Zwiewka
Nakład: 2000 szt.

Źródło: Bioróżnorodność obszarów wiejskich Skarb, który warto chronić, Fundacja Ziemia i Ludzie, Warszawa 2016

ISBN 978-83-65181-61-9

KUJAWSKO-POMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Minikowie

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Toruniu

RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, A NASZE MAŁE CODZIENNE DZIAŁANIA

